

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (piąta izba)

z dnia 19 października 2017 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Ochrona konsumentów – Dyrektywa 2005/29/WE – Nieuczciwe praktyki handlowe stosowane przez przedsiębiorstwa wobec konsumentów – Zakres stosowania tej dyrektywy – Sprzedaż dokonywana przez hurtowników na rzecz sprzedawców detalicznych – Właściwość Trybunału – Przepisy krajowe przewidujące ogólny zakaz sprzedaży ze stratą – Wyjątki oparte na kryteriach niewymienionych we wspomnianej dyrektywie

W sprawie C-295/16

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Juzgado de lo Contencioso-Administrativo n° 4 de Murcia (sąd administracyjny szczebla prowincji nr 4 w Murcji, Hiszpania) postanowieniem z dnia 27 kwietnia 2016 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 25 maja 2016 r., w postępowaniu:

Europamur Alimentación S.A.

przeciwko

Dirección General de Comercio y Protección del Consumidor de la Comunidad Autónoma de la Región de Murcia,

TRYBUNAŁ (piąta izba),

w składzie: J.L. da Cruz Vilaça, prezes izby, E. Levits, A. Borg Barthet, M. Berger i F. Biltgen (sprawozdawca), sędziowie,

rzecznik generalny: H. Saugmandsgaard Øe,

sekretarz: I. Illéssy, administrator,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 6 kwietnia 2017 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu Europamur Alimentación SA przez F. Buena Sáncheza, Procurador, oraz A. Garcíę Medinę, abogado,
- w imieniu rządu hiszpańskiego przez A. Gavelę Llopis, działającą w charakterze pełnomocnika,
- w imieniu Komisji Europejskiej przez S. Pardo Quintillán oraz G. Goddin, działające w charakterze pełnomocników,

* Język postępowania: hiszpański.

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 29 czerwca 2017 r.,
wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni dyrektywy 2005/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 maja 2005 r. dotyczącej nieuczciwych praktyk handlowych stosowanych przez przedsiębiorstwa wobec konsumentów na rynku wewnętrznym oraz zmieniającej dyrektywę Rady 84/450/EWG, dyrektywy 97/7/WE, 98/27/WE i 2002/65/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady („dyrektywy o nieuczciwych praktykach handlowych”) (Dz.U. 2005, L 149, s. 22).
- 2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu między Europamur Alimentación SA (zwanej dalej „Europamurem”) a Dirección General de Comercio y Protección del Consumidor de la Comunidad Autónoma de la Región de Murcia (generalną dyrekcją ds. handlu i ochrony konsumentów wspólnoty autonomicznej regionu Murcji, Hiszpania), zwanej dawniej Dirección General de Consumo, Comercio y Artesanía de la Comunidad Autónoma de la Región de Murcia (dyrekcją generalną ds. konsumpcji, handlu i rzemiosła wspólnoty autonomicznej regionu Murcji; zwanej dalej „organem administracji regionalnej”), w przedmiocie zgodności z prawem kary administracyjnej nałożonej na Europamur z tytułu naruszenia zakazu sprzedaży ze stratą przewidzianego przez hiszpańskie przepisy dotyczące sprzedaży detalicznej.

Ramy prawne

Prawo Unii

- 3 Motywy 6, 8 i 17 dyrektywy o nieuczciwych praktykach handlowych brzmią następująco:
  - „(6) Niniejsza dyrektywa zbliża [...] przepisy prawne państw członkowskich w zakresie nieuczciwych praktyk handlowych, w tym nieuczciwej reklamy, które bezpośrednio wyrządzają szkodę interesom gospodarczym konsumentów, a tym samym szkodzą pośrednio interesom gospodarczym konkurentów działających zgodnie z prawem [...].Niniejsza dyrektywa nie obejmuje przepisów prawa krajowego ani nie wpływa na nie w zakresie, w jakim odnoszą się one do nieuczciwych praktyk handlowych szkodzących jedynie interesom gospodarczym konkurentów lub dotyczących transakcji między przedsiębiorcami; uwzględniając w pełni zasadę pomocniczości, państwa członkowskie, jeżeli tak postanowią, nadal będą mogły regulować takie praktyki, w zgodzie z prawem wspólnotowym [...].
  - [...]
  - (8) Niniejsza dyrektywa chroni bezpośrednio interesy gospodarcze konsumentów przed nieuczciwymi praktykami handlowymi stosowanymi wobec nich przez przedsiębiorstwa [...].
  - [...]
  - (17) W celu zapewnienia większej pewności prawnej wskazane jest zidentyfikowanie tych praktyk handlowych, które są nieuczciwe w każdych okolicznościach. W związku z tym załącznik I zawiera pełen wykaz tego typu praktyk. Są to jedyne praktyki handlowe, które można uznać za nieuczciwe bez konieczności oceny konkretnego przypadku w świetle przepisów art. 5–9. Wykaz ten może być zmodyfikowany wyłącznie poprzez poddanie niniejszej dyrektywy przeglądowi”.

4 Artykuł 1 tej dyrektywy stanowi:

„Celem niniejszej dyrektywy jest przyczynienie się do właściwego funkcjonowania rynku wewnętrznego i osiągnięcie wysokiego poziomu ochrony konsumentów poprzez zbliżenie przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich odnoszących się do nieuczciwych praktyk handlowych szkodzących interesom gospodarczym konsumentów”.

5 Artykuł 2 omawianej dyrektywy stanowi:

„Do celów niniejszej dyrektywy:

a) »konsument« oznacza każdą osobę fizyczną, która w ramach praktyk handlowych objętych niniejszą dyrektywą działa w celu niezwiązanym z jej działalnością handlową, gospodarczą, rzemieślniczą lub wolnym zawodem;

b) »przedsiębiorca« oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną, która w ramach praktyk handlowych objętych niniejszą dyrektywą działa w celu związanym z jej działalnością handlową, gospodarczą, rzemieślniczą lub wolnym zawodem, oraz każdą osobę działającą w imieniu lub na rzecz przedsiębiorcy;

[...]

d) »praktyki handlowe stosowane przez przedsiębiorstwa wobec konsumentów« [...] oznaczają każde działanie przedsiębiorcy, jego zaniechanie, sposób postępowania, oświadczenie lub komunikat handlowy, w tym reklamę i marketing, bezpośrednio związane z promocją, sprzedażą lub dostawą produktu do konsumentów;

[...]”.

6 Artykuł 3 ust. 1 tej dyrektywy ma następujące brzmienie:

„Niniejszą dyrektywę stosuje się do nieuczciwych praktyk handlowych w rozumieniu art. 5, stosowanych przez przedsiębiorstwa wobec konsumentów przed zawarciem transakcji handlowej dotyczącej produktu, w trakcie jej zawierania oraz po jej zawarciu”.

7 Zgodnie z art. 4 dyrektywy o nieuczciwych praktykach handlowych:

„Państwa członkowskie nie mogą ograniczać swobody świadczenia usług ani swobodnego przepływu towarów z przyczyn związanych z dziedziną zbliżoną niniejszą dyrektywą [dziedziną, w której zbliżenie obowiązujących przepisów jest celem niniejszej dyrektywy]”.

8 Artykuł 5 dyrektywy, zatytułowany „Zakaz nieuczciwych praktyk handlowych”, brzmi następująco:

„1. Nieuczciwe praktyki handlowe są zabronione.

2. Praktyka handlowa jest nieuczciwa, jeżeli:

a) jest sprzeczna z wymogami staranności zawodowej;

i

b) w sposób istotny zniekształca lub może w sposób istotny zniekształcić zachowanie gospodarcze względem produktu przeciętnego konsumenta, do którego dociera bądź do którego jest skierowana, lub przeciętnego członka grupy konsumentów, jeżeli praktyka handlowa skierowana jest do określonej grupy konsumentów.

[...]

4. Za nieuczciwe uznaje się w szczególności praktyki handlowe, które:

a) wprowadzają błąd w rozumieniu art. 6 i 7;

lub

b) są agresywne w rozumieniu art. 8 i 9.

5. Załącznik I zawiera wykaz praktyk, które są uznawane za wprowadzające w błąd w każdych okolicznościach. Wykaz ten obowiązuje jednolicie we wszystkich państwach członkowskich i może zostać zmodyfikowany wyłącznie poprzez zmianę niniejszej dyrektywy”.

Prawo hiszpańskie

Przepisy dotyczące handlu detalicznego

9 Zgodnie z uzasadnieniem Ley 7/1996 de Ordenación del Comercio Minorista (ustawy 7/1996 o organizacji handlu detalicznego) z dnia 15 stycznia 1996 r. (BOE nr 15 z dnia 17 stycznia 1996 r., s. 1243), w brzmieniu mającym zastosowanie do okoliczności faktycznych w postępowaniu głównym (zwanej dalej „LOCM”):

„Niniejsza ustawa [dotyczy w szczególności] skorygowania braku równowagi pomiędzy dużymi i małymi przedsiębiorstwami handlowymi, a przede wszystkim zapewnienia wolnej i uczciwej konkurencji. Nie ma potrzeby podkreślania, że bezpośrednim i wymiernym skutkiem wolnej i uczciwej konkurencji jest ciągła poprawa cen i jakości, a także pozostałych warunków ofert i usług dla powszechnych odbiorców, co ostatecznie stanowi najskuteczniejszy sposób działania na korzyść konsumentów”.

10 Artykuł 14 LOCM, zatytułowany „Zakaz sprzedaży ze stratą”, przewiduje w ust. 1 i 2:

„1. Niezależnie od postanowień poprzedzającego artykułu [który ustanawia zasadę swobody ustalania cen] nie można publicznie oferować ani dokonywać sprzedaży ze stratą, poza sytuacjami uregulowanymi w rozdziałach IV [dotyczącym wyprzedaży] i V [dotyczącym sprzedaży po likwidacji] tytułu II niniejszej ustawy, chyba że podmiot oferujący taką sprzedaż lub dokonujący jej ma na celu osiągnięcie cen jednego lub kilku konkurentów, którzy są w stanie wyrzucić w znaczący sposób wpływ na jego sprzedaż, lub chodzi o artykuły nietrwałe, o zbliżających się terminach upływu okresu przydatności.

W każdym wypadku należy przestrzegać przepisów zawartych w ustawie o nieuczciwej konkurencji.

2. Dla celów wskazanych w poprzedzającym ustępie uznaje się, że doszło do sprzedaży ze stratą, jeżeli cena zastosowana do towaru jest niższa od ceny jego nabycia zgodnie z fakturą, po odliczeniu proporcjonalnej części obniżek znajdujących się na tej fakturze, lub od kosztów zastąpienia towaru,

jeżeli są one niższe od tej ceny, lub od rzeczywistego kosztu wytworzenia, jeżeli towar został wyprodukowany przez samego sprzedawcę, po powiększeniu o kwotę podatków pośrednich obciążających transakcję”.

- 11 Na podstawie szóstego przepisu dodatkowego do LOCM, który został dodany do tej ustawy w 1999 r., wspomniany zakaz sprzedaży ze stratą ma zastosowanie także „do wszelkich podmiotów, niezależnie od ich formy prawnej, które zajmują się handlem hurtowym”.
- 12 LOCM została wdrożona we wspólnocie autonomicznej regionu Murcji w drodze Ley 11/2006 sobre Régimen del Comercio Minorista de la Región de Murcia (ustawy 11/2006 w sprawie systemu handlu detalicznego regionu Murcji) z dnia 22 grudnia 2006 r. (BORM nr 2, z dnia 3 stycznia 2007 r., s. 141, zwanej dalej „ustawą regionalną”). Artykuł 54 tej ustawy przewiduje grzywnę w wysokości od 3001 EUR do 15 000 EUR za „ciężkie wykroczenia”. W celu ustalenia „ciężkiego wykroczenia” wspomniana ustawa odsyła do LOCM, której art. 65 ust. 1 lit. c) uznaje za takie sprzedaż ze stratą. Kryteria obliczenia wysokości kary zostały ujęte w art. 55 ustawy regionalnej; wymieniono wśród nich między innymi poważną szkodę „wyrządzoną interesom konsumentów”.

Przepisy dotyczące nieuczciwej konkurencji

- 13 Zgodnie z preambułą Ley 3/1991 de Competencia Desleal (ustawy 3/1991 o nieuczciwej konkurencji) z dnia 10 stycznia 1991 r. (BOE nr 10 z dnia 11 stycznia 1991 r., s. 959, zwanej dalej „LCD”):

„[Niniejsza] ustawa odzwierciedla konieczność dostosowania uregulowania dotyczącego konkurencji do wartości, które zostały sformułowane w naszej konstytucji gospodarczej. Konstytucja hiszpańska z 1978 r. opiera nasz system gospodarczy na zasadzie swobody przedsiębiorczości, a tym samym na płaszczyźnie instytucjonalnej, na zasadzie wolnej konkurencji. Z powyższego wynika, po stronie zwykłego ustawodawcy, obowiązek ustanowienia precyzyjnych mechanizmów w celu uniknięcia zakłócenia tej zasady przez nieuczciwe praktyki, które ewentualnie mogłyby stanowić przeszkodę dla konkurencyjnego funkcjonowania rynku.

Ów konstytucyjny wymóg zostaje uzupełniony i umocniony przez wymóg wynikający z ujętej w art. 51 konstytucji zasady ochrony konsumentów będących stroną słabszą w typowych stosunkach rynkowych.

Ten nowy aspekt problemu, co do zasady nieznanym w tradycji hiszpańskiego prawa dotyczącego nieuczciwej konkurencji, stanowił dodatkowy bodziec o bardzo dużym znaczeniu dla powstania nowego uregulowania”.

- 14 Artykuł 17 LCD, zatytułowany „Sprzedaż ze stratą”, stanowi:

„1. Z zastrzeżeniem odmiennych przepisów ustaw lub rozporządzeń, ustalanie cen jest swobodne.

2. Niemniej jednak sprzedaż dokonana poniżej kosztów wytworzenia lub poniżej kosztów nabycia uznawana jest za nieuczciwą w następujących wypadkach:

- a) Jeżeli możliwe jest wprowadzenie w błąd konsumentów odnośnie do poziomu cen pozostałych towarów lub usług tego samego przedsiębiorstwa.
- b) Jeżeli prowadzi do dyskredytacji wizerunku innego towaru lub przedsiębiorstwa.
- c) Jeżeli stanowi część strategii mającej na celu usunięcie konkurenta lub grupy konkurentów z rynku”.

Ustawa 29/2009

- 15 Dyrektywa o nieuczciwych praktykach handlowych została transponowana do hiszpańskiego porządku prawnego przez Ley 29/2009 por la que se modifica el Régimen Legal de la Competencia Desleal y de la Publicidad para la Mejora de la Protección de los Consumidores y Usuarios (ustawę 29/2009 zmieniającą system prawny dotyczący nieuczciwej konkurencji i reklamy w celu poprawy ochrony konsumentów i użytkowników) z dnia 30 grudnia 2009 r. (BOE nr 315 z dnia 31 grudnia 2009 r., s. 112039, zwaną dalej „ustawą 29/2009”).
- 16 Ustawa 29/2009 zmieniła między innymi ustawy LOCM i LCD, bez wprowadzania jednak zmian do przepisów tych ustaw, wskazanych, odpowiednio, w pkt 9–12 oraz w pkt 13 i 14 niniejszego wyroku.
- 17 Ustawa 29/2009 dodała do art. 18 LOCM ust. 3, zgodnie z którym promocję sprzedaży „uznaje się za nieuczciwą, jeżeli zachodzą okoliczności przewidziane w art. 5 [LCD]”.
- 18 Ustawa 29/2009 zmieniła z jednej strony art. 4 LCD w ten sposób, że ujmuje on kryteria służące kwalifikacji danej praktyki handlowej jako „nieuczciwej”, tak jak zostały one określone w art. 5 dyrektywy o nieuczciwych praktykach handlowych, a z drugiej strony art. 5 i 7 LCD, które w nowym brzmieniu powielają obecnie, odpowiednio, art. 6 i 7 wspomnianej dyrektywy.

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

- 19 Europamur, jako przedsiębiorca hurtowy, zajmuje się sprzedażą towarów użytku domowego i środków spożywczych na rzecz supermarketów i lokalnych sklepów, które stoją bezpośrednio w obliczu konkurencji ze strony dużych sieci supermarketów. Ponieważ Europamur należy do zbiorowego systemu zakupów, może on zaoferować swoim klientom, drobnym sprzedawcom detalicznym, towary po konkurencyjnych cenach, dzięki którym mogą oni stawić czoła wspomnianym sieciom.
- 20 Decyzją z dnia 23 lutego 2015 r. organ administracji regionalnej nałożył na spółkę Europamur grzywnę w wysokości 3001 EUR za naruszenie zakazu, o którym mowa w art. 14 LOCM, przez oferowanie sprzedaży ze stratą niektórych swoich towarów.
- 21 Organ administracji regionalnej uzasadnił decyzję względami związanymi między innymi z ochroną konsumentów. I tak, uznał on, po pierwsze, że obniżki „nie powinny szkodzić prawidłowemu wyrażeniu zgody umownej ze stratą dla konsumentów i użytkowników odnośnie do prawidłowego poziomu cen danego przedsiębiorcy lub zakładu”. Następnie wziął on pod uwagę „społeczne znaczenie wykroczenia, które wywiera skutki dla ogółu handlowców i konsumentów regionu Murcji [...], ponieważ gospodarczy cel zamierzony przez podmioty dopuszczające się wykroczenia [...] polega między innymi na stworzeniu ofert, które mają skutek przynęty lub haczyka w produktach takich jak omawiane w niniejszej sprawie, w celu zachęcenia konsumentów do zakupu towarów lub usług tego samego przedsiębiorstwa, jak również w ukrytym zamiarze zniechęcenia lub wyeliminowania konkurencji”. Wreszcie, przy ustalaniu kwoty kary przyjął on jako kryterium „poważną szkodę wyrządzoną interesom konsumentów”, określoną w art. 55 ustawy regionalnej 11/2006. Nie wyjaśnił natomiast, w jaki sposób zachowanie Europamuru zaszkodziło konkretnie interesom konsumentów, ponieważ zgodnie z dominującą wykładnią art. 14 LOCM już sama sprzedaż ze stratą jest w stanie wyrządzić szkodę konsumentom i klientom.
- 22 Europamur zaskarżył wskazaną decyzję, podnosząc między innymi konieczność zrównania cen drobnego handlu detalicznego z cenami konkurentów, obowiązek przestrzegania wobec niego zasad dotyczących ciężaru dowodu wynikający z art. 17 LCD oraz to, że ukarane zachowanie nie wyrządzi żadnej szkody konsumentom. Twierdził również, że nałożona kara jest sprzeczna z prawem Unii, gdyż

dyrektywa o nieuczciwych praktykach handlowych została transponowana w niewystarczający sposób do wewnętrznego porządku prawnego ustawą 29/2009, ponieważ pozostawiła bez zmian brzmienie art. 14 LOCM.

- 23 Organ administracji regionalnej podniósł między innymi, po pierwsze, że system kar w LOCM, przewidziany w szczególności w celu ochrony interesów konsumentów, jest niezależny od LCD, będącej ustawą ukierunkowaną raczej na stosunki, jakie podmioty gospodarcze utrzymują wzajemnie między sobą, co oznacza, iż zakaz znajdujący się w art. 14 LOCM może mieć zastosowanie bez konieczności zaistnienia okoliczności z art. 17 LCD, a po drugie, że brak jest konfliktu pomiędzy przepisem krajowym a uregulowaniem Unii.
- 24 W tych okolicznościach Juzgado de lo Contencioso-Administrativo n° 4 de Murcia (sąd administracyjny szczebla prowincji nr 4 w Murcji, Hiszpania) postanowił zawiesić postępowanie i skierować do Trybunału następujące pytania prejudycjalne:

- „1) Czy dyrektywę o nieuczciwych praktykach handlowych należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwia się ona przepisowi krajowemu takiemu jak art. 14 LOCM, który ma bardziej restrykcyjny charakter niż wspomniana dyrektywa, ponieważ zakazuje z góry sprzedaży ze stratą – również hurtownikom – uznając tę praktykę za wykroczenie administracyjne i w konsekwencji sankcjonując ją, przy uwzględnieniu, że hiszpańska ustawa poza uregulowaniem rynku ma na celu również ochronę interesów konsumentów?
- 2) Czy dyrektywę o nieuczciwych praktykach handlowych należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwia się ona wspomnianemu art. 14 LOCM również wtedy, gdy ten przepis krajowy zezwala na wyłącznie ogólnego zakazu sprzedaży ze stratą, w przypadkach gdy (i) sprawca wykroczenia udowodni, że sprzedaż ze stratą miała na celu osiągnięcie cen jednego lub kilku konkurentów, którzy mogliby w znaczny sposób wpłynąć na jego sprzedaż, lub (ii) chodzi o towary nietrwałe o zbliżających się terminach upływu okresu przydatności?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

- 25 Przez swe dwa pytania, które należy rozpatrzyć łącznie, sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy dyrektywę o nieuczciwych praktykach handlowych należy interpretować w ten sposób, że stoi ona na przeszkodzie przepisom krajowym, takim jak rozpatrywane w postępowaniu głównym, które wprowadzają ogólny zakaz oferowania i sprzedaży towarów ze stratą oraz które przewidują powody uzasadniające odstępstwa od tego zakazu oparte na kryteriach niewymienionych w tej dyrektywie.

W przedmiocie właściwości

- 26 Rząd hiszpański i Komisja Europejska podważają dopuszczalność wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym na tej podstawie, że z ich punktu widzenia okoliczności faktyczne rozpatrywane w postępowaniu głównym nie są objęte zakresem stosowania dyrektywy o nieuczciwych praktykach handlowych. Dyrektywa ta ma bowiem zastosowanie, jak wynika z jej art. 2 i 3, jedynie do nieuczciwych praktyk handlowych stosowanych przez przedsiębiorstwa wobec konsumentów, a zatem nie znajduje zastosowania do nieuczciwych praktyk handlowych między przedsiębiorcami. W niniejszej sprawie zaś jest bezsporne, że sprzedaż ze stratą nastąpiła między przedsiębiorcami.
- 27 Poprzez tę argumentację rząd hiszpański i Komisja kwestionują zasadniczo właściwość Trybunału do udzielenia odpowiedzi na pytania zadane przez sąd odsyłający.

- 28 W tym względzie, o ile prawdą jest, jak podniósł rzecznik generalny w pkt 42 opinii, że dyrektywa o nieuczciwych praktykach handlowych znajduje zastosowanie jedynie do praktyk, które szkodzą bezpośrednio interesom gospodarczym konsumentów, a zatem nie ma zastosowania do transakcji między przedsiębiorcami, o tyle nie można jednak wnioskować, że Trybunał nie jest właściwy do udzielenia odpowiedzi na pytania zadane mu przez sąd odsyłający.
- 29 Trybunał wielokrotnie uznawał bowiem swoją właściwość do orzekania w przedmiocie wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczących przepisów prawa Unii w sytuacjach, w których stan faktyczny postępowania przed sądem krajowym sytuował się poza zakresem stosowania prawa Unii, lecz w których przepisy tego prawa znalazły zastosowanie do sprawy za pośrednictwem prawa krajowego, które dostosowało się ze względu na rozwiązania sytuacji nieobjętych prawem Unii do rozwiązań przyjętych w prawie Unii (zob. podobnie wyroki: z dnia 18 października 2012 r., Nolan, C-583/10, EU:C:2012:638, pkt 45; z dnia 15 listopada 2016 r., Ullens de Schooten, C-268/15, EU:C:2016:874, pkt 53). W takiej sytuacji istnieje określony interes Unii Europejskiej w tym, by celem uniknięcia przyszłych rozbieżności w wykładni przepisy przejęte z prawa Unii były interpretowane w sposób jednolity (wyrok z dnia 18 października 2012 r., Nolan, C-583/10, EU:C:2012:638, pkt 46 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 30 W niniejszej sprawie z postanowienia odsyłającego wynika, że przepisy dyrektywy o nieuczciwych praktykach handlowych znalazły zastosowanie za pośrednictwem prawa krajowego do sytuacji takich jak będące przedmiotem sporu w postępowaniu głównym, które nie są objęte zakresem stosowania tej dyrektywy.
- 31 Jak podniósł rzecznik generalny w pkt 46–51 opinii, art. 14 LOCM, który zakazuje sprzedaży ze stratą w handlu detalicznym, powinien bowiem zostać uznany za transpozycję dyrektywy o nieuczciwych praktykach handlowych. Ponadto, ze względu na to, że szósty przepis dodatkowy do LOCM rozszerza ten zakaz na hurtowników i że stosowanie zakazu przewidzianego w art. 14 LOCM ma zastosowanie w ten sam sposób do sprzedaży między hurtownikami i sprzedawcami detalicznymi i do sprzedaży między sprzedawcami detalicznymi a konsumentami, następstwa wykładni dyrektywy o nieuczciwych praktykach handlowych, o którą wystąpił sąd odsyłający, są takie same w dwóch rodzajach sprzedaży. Zresztą z postanowienia odsyłającego wynika, że kara nałożona na Europamur jest oparta na art. 14 LOCM, będącym właśnie przedmiotem pytań prejudycjalnych.
- 32 W związku z powyższym istnieje określony interes Unii w tym, by celem uniknięcia przyszłych rozbieżności w wykładni przepisy przejęte z prawa Unii były interpretowane w sposób jednolity.
- 33 W świetle powyższych rozważań Trybunał jest właściwy do udzielenia odpowiedzi na przedstawione mu pytania.

Co do istoty

- 34 W celu udzielenia odpowiedzi na pytanie, tak jak zostało ono przeformułowane w pkt 25 niniejszego wyroku, należy przede wszystkim przypomnieć, że Trybunał orzekł, iż dyrektywę o nieuczciwych praktykach handlowych należy interpretować w ten sposób, że stoi ona na przeszkodzie przepisowi krajowemu, który wprowadza ogólny zakaz oferowania i sprzedaży towarów ze stratą, bez konieczności ustalania, w świetle okoliczności faktycznych każdego przypadku, czy sporne działanie handlowe jest „nieuczciwe” na podstawie kryteriów wymienionych w art. 5–9 tej dyrektywy, i bez przyznawania właściwym sądom zakresu uznania w tym względzie, pod warunkiem że przepis ten służy realizacji celów w zakresie ochrony konsumentów (zob. podobnie postanowienie z dnia 7 marca 2013 r., Euronics Belgium, C-343/12, EU:C:2013:154, pkt 30, 31 i przytoczone tam orzecznictwo).

- 35 Co się tyczy w pierwszej kolejności celów, jakim służy przepis krajowy rozpatrywany w postępowaniu głównym, z uzasadnienia LOCM wynika, że celem tego przepisu jest ochrona konsumentów. Ponadto zdaniem sądu odsyłającego realizowany w ten sposób cel obowiązuje nawet w sytuacji takiej jak stanowiąca przedmiot postępowania głównego, która dotyczy sprzedaży hurtowej na rzecz drobnego handlu, ponieważ taka sprzedaż ma wpływ na konsumentów. W szczególności konsument, który dokonuje zakupów u drobnych sprzedawców detalicznych, korzysta ze zbiorowych zakupów dokonanych w sklepie hurtowym, bez czego drobny detalista byłby bezradny wobec znacznie większej zdolności nabywczej dużych sieci handlowych i powierzchni handlowych.
- 36 Powyższe ustalenie znajduje potwierdzenie w wydanej przez organ administracji regionalnej decyzji o wymierzeniu kary. Jak wynika z pkt 21 niniejszego wyroku, organ administracji regionalnej uzasadnił bowiem wspomnianą decyzję oraz kwotę grzywny względami związanymi z ochroną konsumentów.
- 37 Zresztą właśnie ze względu na tak zdefiniowane cele art. 14 LOCM sąd odsyłający oczekuje od Trybunału wykładni dyrektywy o nieuczciwych praktykach handlowych.
- 38 W drugiej kolejności, w odniesieniu do kwestii, czy zakaz sprzedaży ze stratą rozpatrywany w postępowaniu głównym ma ogólny charakter w rozumieniu orzecznictwa lub czy odstępstwa od tego zakazu umożliwiają sądom krajowym stwierdzenie w świetle okoliczności faktycznych każdego przypadku, czy sporna sprzedaż ze stratą jest „nieuczciwa” na podstawie kryteriów wymienionych w art. 5–9 dyrektywy o nieuczciwych praktykach handlowych, należy przypomnieć, iż art. 5 omawianej dyrektywy wymienia kryteria pozwalające na ustalenie okoliczności, w których daną praktykę handlową należy uznać za nieuczciwą, a tym samym za zabronioną (postanowienie z dnia 7 marca 2013 r., Euronics Belgium, C-343/12, EU:C:2013:154, pkt 25).
- 39 W tym względzie Trybunał orzekł, że dyrektywa o nieuczciwych praktykach handlowych dokonuje pełnej harmonizacji regulacji dotyczących nieuczciwych praktyk handlowych przedsiębiorstw w stosunku do konsumentów i że, jak wyraźnie stanowi art. 4 tej dyrektywy, państwa członkowskie nie mogą zatem przyjmować środków bardziej restrykcyjnych niż środki określone w tej dyrektywie, nawet w celu zapewnienia wyższego poziomu ochrony konsumentów (zob. podobnie wyrok z dnia 14 stycznia 2010 r., Plus Warenhandelsgesellschaft, C-304/08, EU:C:2010:12, pkt 41; postanowienie z dnia 30 czerwca 2011 r., Wamo, C-288/10, EU:C:2011:443, pkt 33).
- 40 W niniejszej sprawie z jednej strony bezsporne jest, że zgodnie z rozpatrywanym w postępowaniu głównym przepisem krajowym sprzedaż ze stratą jest sama w sobie uznawana za nieuczciwą praktykę handlową i że do sądów krajowych nie należy ustalenie, czy wspomniana sprzedaż jest nieuczciwa w świetle okoliczności faktycznych każdego przypadku, na podstawie kryteriów wymienionych w art. 5–9 dyrektywy o nieuczciwych praktykach handlowych. Z drugiej strony nie jest też kwestionowane, że dwa odstępstwa od zakazu sprzedaży ze stratą, o którym to zakazie mowa w art. 14 LOCM, opierają się na kryteriach nieprzewidzianych w tej dyrektywie.
- 41 Zgodnie zaś z orzecznictwem przypomnianym w pkt 39 niniejszego wyroku państwa członkowskie nie mogą przy ustalaniu kryteriów innych niż kryteria wymienione w art. 5 wspomnianej dyrektywy przyjmować środków bardziej restrykcyjnych niż środki określone w tej dyrektywie.
- 42 Co więcej, do bardziej restrykcyjnych zabronionych środków zalicza się także, jak podniósł rzecznik generalny w pkt 62–64 opinii, przeniesienie ciężaru dowodu określone w art. 14 LOCM. Zważywszy, że sprzedaż ze stratą nie zalicza się bowiem do praktyk wymienionych w załączniku I do dyrektywy o nieuczciwych praktykach handlowych, nałożenie kary za naruszenie zakazu takiej sprzedaży ze stratą powinno być poprzedzone przeprowadzoną w odniesieniu do właściwych dla danego przypadku okoliczności faktycznych oceną tego, czy dana praktyka handlowa jest „nieuczciwa” w świetle kryteriów określonych w art. 5–9 dyrektywy, i nie może opierać na domniemaniu, którego ciężar

obalenia spoczywałyby na przedsiębiorcy (zob. analogicznie wyrok z dnia 23 kwietnia 2009 r., VTB-VAB i Galatea, C-261/07 i C-299/07, EU:C:2009:244, pkt 65, dotyczący zakazu składnia konsumentom ofert wiązanych).

- 43 W tych okolicznościach na przedstawione pytanie należy odpowiedzieć, że dyrektywę o nieuczciwych praktykach handlowych należy interpretować w ten sposób, że stoi ona na przeszkodzie przepisowi krajowemu, takiemu jak rozpatrywany w postępowaniu głównym, który wprowadza ogólny zakaz oferowania i sprzedaży towarów ze stratą oraz który przewiduje powody uzasadniające odstępstwa od tego zakazu oparte na kryteriach niewymienionych w tej dyrektywie.

W przedmiocie kosztów

- 44 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (piąta izba) orzeka, co następuje:

Dyrektywę 2005/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 maja 2005 r. dotyczącą nieuczciwych praktyk handlowych stosowanych przez przedsiębiorstwa wobec konsumentów na rynku wewnętrznym oraz zmieniającą dyrektywę Rady 84/450/EWG, dyrektywy 97/7/WE, 98/27/WE i 2002/65/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady („dyrektywę o nieuczciwych praktykach handlowych”) należy interpretować w ten sposób, że stoi ona na przeszkodzie przepisowi krajowemu, takiemu jak przepis rozpatrywany w postępowaniu głównym, który wprowadza ogólny zakaz oferowania i sprzedaży towarów ze stratą oraz który przewiduje powody uzasadniające odstępstwa od tego zakazu oparte na kryteriach niewymienionych w tej dyrektywie.

Podpisy